Oh, i trans* que sí!

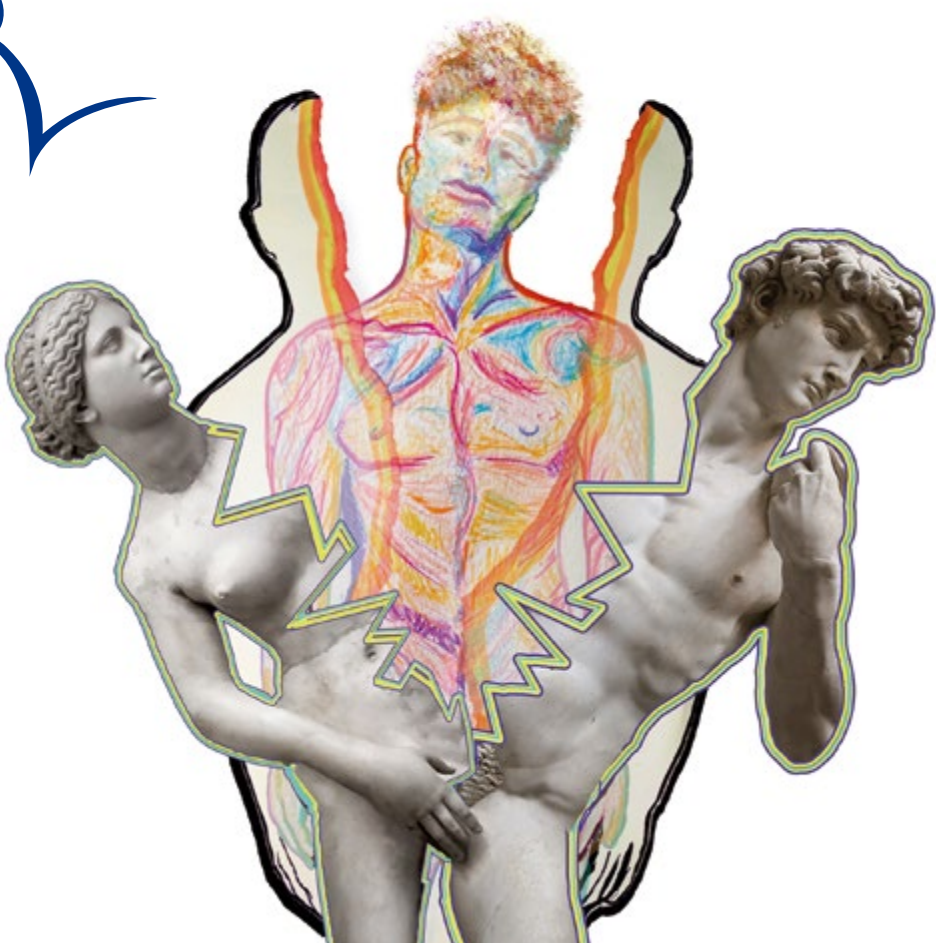

AQUEST FANZÍN POT FER QUE ET REPLANTEGIS EL QUE CREIES SOBRE SEXUALITAT I GÈNERE.

Oh, i trans que sí!* © 2025 del Grup Trans i No-binari està subjecte a la llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional. Per veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/

Edita: Grup Trans* i No-binari

Directori editorial: Enri Lis Domínguez

Disseny i maquetació: Enri Lis Domínguez, Aritz N. Peña i Héver Márquez

Correcció: Andrew Q. Alemany, Kai Guerrero i Miso

Logotip: Enri Lis Domínguez

Collage de la portada i il·lustració de contraportada: Héver Márquez

Impressió: Aleph 70 scp

Contacte: fanzintransnb@gmail.com

Amb el suport del Centre LGTBI de Barcelona

Oh, i trans que sí!* no es fa responsable de les opinions de lis sevis col·laboradoris.

Contingut

El paraigües trans* 4
Què és *Oh, i trans* que sí!* 5
Habitar 6
Orígens i present del Grup Trans* i No-binari 7
Salir del armario I 10
El gènere segons la Gent dels Estels 11
Neuroqueers: doble dissidència 13
Michinidades 18
T'ho hauria d'explicar? 19
Queer-neixement del medi 21
Trans-formation 28
Salir del armario II 30
Lo trans y la aceleración de la historia 31
Para ella 36
Salir del armario III 39
Iaio, perdona'm 40
La mort del cistema 41
El meu cos, el meu jardí 47
La nostra memòria 48
Ser trans i la política actual 49
Benvingudis 51
Hipercub: Música, exorcisme i (transformació) 53
Salir del armario IV 56
El català es cosa de totis! 57
Glosari 58

El paraigües trans*

Aquest terme es fa servir per a persones que no s'identifiquen amb el gènere assignat al néixer, que agrupa diferents identitats de gènere i que comparteixen l'experiència de transitar el gènere.

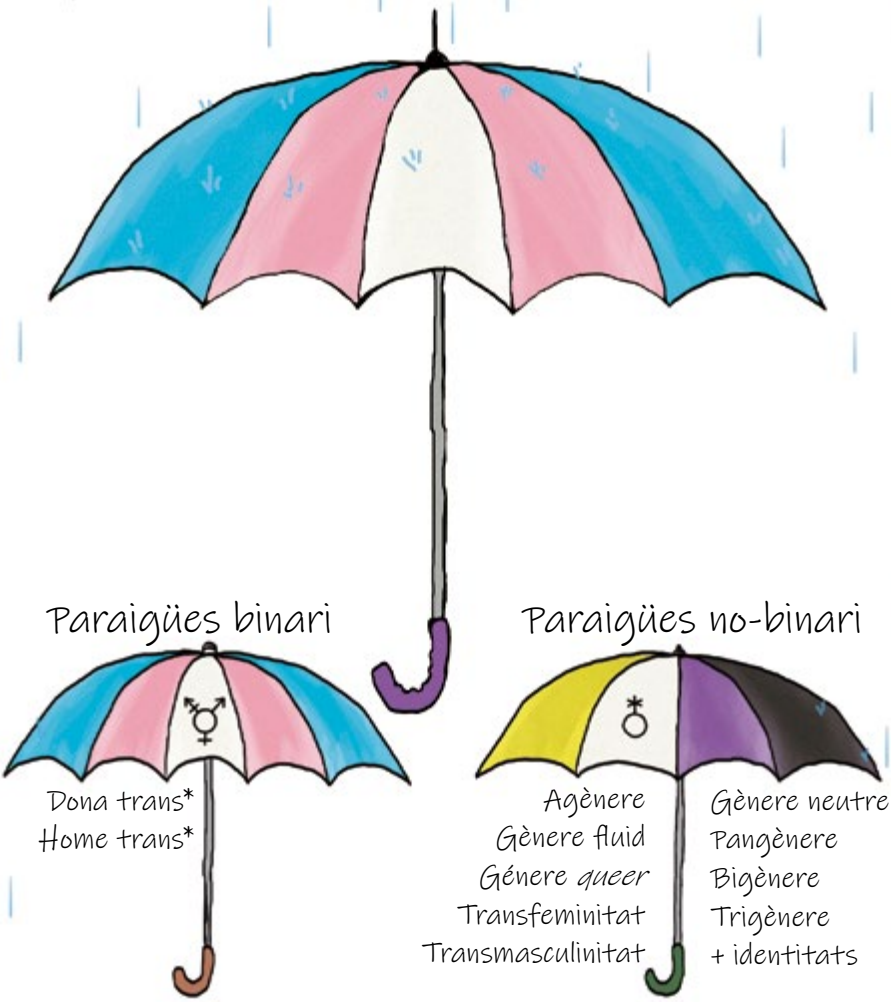

Què és *Oh, i trans* que sí!*

Oh, i trans que sí!* neix l'any 2025 gràcies a la força i la iniciativa del grup de persones trans* i no-binàries del Centre LGTBI de Barcelona. És la primera vegada que, aprofitant tot el potencial humà del grup, ens unim per crear un fanzín propi. Des d'aquesta diversitat de mirades i experiències, hem volgut generar col·lectivament un espai que reculli vivències, sabers, reflexions, art i resistències.

Es tracta d'un projecte voluntari i gestionat, finançat pel Centre LGTBI, i obert a totes les persones que formen part del grup. Amb ell volem fomentar la creativitat, l'expressió i la nostra visibilització, entenent que fer un projecte juntis també és fer comunitat. El contingut del fanzín s'ha anat teixint amb les aportacions que cadascú ha volgut o ha pogut fer, en qualsevol format: textos, dibuixos, collages, fotografies, mems, poesia, disseny gràfic... Perquè entenem que, igual que les identitats, hi ha infinites formes d'expressar-nos.

Il·lustració: Aritz N. Peña (ell/ella/elli)

6

Habitar
Andreu Campos (él)

Orígens i present del Grup Trans* i No-binari

Enri Lis Domínguez (elli/ella)

Vaig entrar en contacte amb el Centre LGTBI de Barcelona el juliol de 2022 i em van adreçar a fer una primera visita amb la treballadora social. Ella em va fer l'acollida i em va recomanar les trobades mensuals del Grup Trans i No-binari. Se'm va fer llarg haver d'esperar fins a la primera sessió al mes d'octubre. Soc una persona de mitjana edat, però em sentia com el que es diu uni bebè trans*: no coneixia pràcticament a ningú del col·lectiu i menys a persones trans*.

L'any 2008, el panorama era un altre. Els únics espais de trobada que hi havia a la ciutat de Barcelona estaven vinculats a espais terapèutics de l'Hospital Clínic. Calia dur a terme una iniciativa des de dins mateix del col·lectiu, fora dels espais sanitaris. Recordem que era un moment diferent, les lleis i els protocols no eren els de l'actualitat. Llavors un grup d'activistes per la despatologització trans* van començar a organitzar un espai de trobada mensual independent, l'**Espai Trans**: un espai per a persones trans*, intersex, les seves amistats i familiars.

Logo de l'Espai Trans a l'Espai Francesca Bonnemaison

Van començar a fer les reunions al Casal Lambda i després a l'Espai Francesca Bonnemaison. Durant deu anys es van fer de manera regular, fins a la inauguració del Centre LGTBI de Barcelona el gener de 2019. Des de la projecció del centre, ja es va detectar la necessitat d'oferir serveis per a les persones trans*, entre ells el **Grup Trans* i No-binari**: un espai no mixt, de socialització, obert, de relació, de conversa, de participació i d'expressió. Es volia valorar l'horitzontalitat de l'espai, el compromís i que sempre seria dinamitzat per persones trans*.

La primera reunió es va celebrar el febrer de 2020, dinamitzada pels mateixos tècnics del Centre: **Pol Galofre**, que venia de l'Espai Trans, i **Xeito Fole**, coordinador del Grup d'acompanyament a persones trans* a presons de Catalunya d'ACATHI i altres projectes d'art, activismes, polítiques culturals i educació. Malauradament, ja sabem que va succeir els següents mesos: el confinament per la pandèmia de la COVID-19 va aturar-ho tot, especialment els espais de socialització. Tot i que es van intentar fer trobades virtuals i més tard presencials, que respectaven les mesures de seguretat que marcava la pandèmia, la situació precària va obligar a deixar el grup en pausa fins al desembre de 2021.

«...un espai no mixt, de socialització, obert, de relació, de conversa, de participació i d'expressió. Es volia valorar l'horitzontalitat de l'espai, el compromís i que sempre seria dinamitzat per persones trans*»

A partir d'aquí el grup guanya popularitat i participació. En part, jo crec que va tenir a veure amb el fet que el període de confinament ens va fer qüestionar a nosaltres mateixis. Algunis vam patir la pèrdua d'éssers estimats, vam veure que la vida és fràgil i finita, però també pot ser preciosa i només en tenim una.

L'any 2022 el grup va iniciar una nova etapa amb **Xeito** al capdavant de la coordinació en solitari. Durant aquest període va explorar diferents dinàmiques que buscaven, sobretot, crear confiança, obrir converses, i establir vincles i aliances. L'ajut i el suport de les companyes **Julia, Elena** i **Maria** va ser fonamental en el sosteniment i cures de la feina. En aquesta etapa és quan vaig conèixer el grup, mitjançant la campanya de comunicació que van fer en col·laboració amb Luc Cerverón.

El segon trimestre de 2023, va prendre el relleu **Luc Cerverón**, artista, formador i agent de salut en la Unitat de Trànsit de l'Institut Català de la Salut, per dirigir la dinamització de Grup Trans* i No-binari. Amb la seva entrada es va obrir un vessant més creatiu i experimental amb activitats artístiques i lúdiques. Ràpidament, es va incorporar **Lee Schoenmaker** que havia estat usuari del grup, fins al gener de 2024, quan va entrar **Rai Pérez**, que ha continuat dinamitzant el grup amb Luc fins a l'actualitat.

Fa més de tres anys que hi assisteixo. He conegut molta gent bonica, algunis ja són amiguis. Juntis hem compartit els trànsols de la vida i també les alegries. Altres ja no venen, però ens continuem veient fora de les trobades, inclosis algunis que viuen a altres parts del món. No sé si serà a causa de formar part del mateix col·lectiu, tot i ser gent força diversa, però trobo que en aquests espais hi ha caliu, sensibilitat, respecte, escolta i, si no n'hi ha… fem el que podem per cuidar-lo i cuidar-nos.

inscripcions.barcelona.cat/gruptransinobinari/

Il·lustració: Luc Cerverón (elli, ell)
@luccer_art

Agraïments

He volgut conèixer els orígens, la història recent i les motivacions de crear aquest grup, per això vaig contactar amb algunes de les persones que l'han fet possible. Vull agrair la col·laboració, el temps i l'amabilitat d'Héver Márquez, Luc Cerverón, Xeito Fole i Pol Galofre.

Salir del armario I

Daren Rodríguez (elle)

El gènere segons la Gent dels Estels

Miso (ella/elli)

Lluny, més enllà del cel i les seves constel·lacions, hi ha un altre món. Sota la llum d'un sol estrany que no coneix cap lluna, s'estenen les illes i oceans de Talihosi.

I, a una d'aquestes incontables illes, hi viu la Gent dels Estels. Envoltats per la boira i els boscos inundats, no és pas d'estranyar que les visites siguin… llegendàries. De fet, ningú recorda el darrer cop que algú va entrar o sortir de l'illa. Certament, hom pensa, els estrangers són només criatures mítiques del passat llunyà. Éssers tan eteris com la Gent de la Terra que visqué al món abans del descens de la humanitat.

I és cert! En el seu aïllament, la Gent dels Estels no coneix cap altre grup. A l'illa només hi són ellis i els Turonencs, que viuen tancats als castells i, realment, no són gent. I com podrien ser gent? – pensen. A diferència d'ellis, els Turonencs no neixen de l'aigua i la llum del Sol! No, els seus nadons neixen de l'interior d'altres persones…

Més enllà d'això, els Turonencs també insisteixen a dividir-se només en dos grups: homes i dones, cosa que la Gent dels Estels troba força estrany. És clar, amb suficient explicació, poden arribar a entendre els criteris físics que els Turonencs utilitzen per separar-se[1] (si bé mai arriben a interioritzar la seva lògica). Però, realment, el gènere que la Gent dels Estels entén té molt poc a veure amb… allò.

1 Malgrat el que pugui semblar, tant la Gent dels Estels com els Turonencs són membres de la mateixa espècie. L'única diferència és que un grup es reprodueix sexualment i l'altre de forma asexual.

No! Per ellis, el gènere és, essencialment, el tarannà i la presentació d'una persona. Així doncs, tampoc és d'estranyar que hi hagi dotzenes de gèneres segons el seu sistema; tants que el simple fet de comptar-los resultaria impossible.

Tanmateix, és una qualitat que no és pas estàtica, a diferència del que els Turonencs puguin pensar. Seria fins i tot estrany si una persona mai canviés el seu gènere. Com ellis diuen: els núvols d'ahir no són els núvols d'avui ni els de demà.

De fet, aquesta idea està tan arrelada en la seva forma de veure el món que tenen dues cerimònies dedicades a aquesta transició: el Canvi i el Pirk.

Per una banda, el Canvi és, com el nom pot suggerir, la cerimònia que pren lloc quan un individu canvia el seu gènere de forma "ordinària".

El Pirk, però, és una mica més complicat. Essencialment, el Pirk és l'adopció del gènere d'una persona per part d'una altra. Si bé és cert que la Gent dels Estels no té un concepte de matrimoni com a tal, els vincles que sorgeixen d'aquest ritual es podrien considerar quelcom equivalents. I és que voler compartir el tarannà (gènere) d'alguni altri és, pensen, una de les formes d'amor i admiració més pures que pugui haver-hi.

Aquellis que han participat del Pirk són, en efecte, inseparables. Inseparables fins al punt que, si es torna a canviar de gènere, aquest canvi passa a afectar a tota la gent unida pel mateix vincle…

Neuroqueers: doble dissidència

Comunitat Neuroqueers

En els darrers anys, la intersecció entre la neurodivergència[1] i les identitats *queer*[2] ha anat guanyant visibilitat en àmbits socials, acadèmics i activistes. Aquest article vol oferir una mirada divulgativa i accessible sobre aquesta doble dissidència: la que es dona en viure, alhora, fora de la neuronormativitat i de la cisheteronormativat.

Les identitats de gènere i sexualitat han estat històricament marcades per una concepció normativa i excloent. La mirada cisheteronormativa entén el gènere com un binomi natural i estable, assignat en néixer, i la sexualitat com una pràctica dirigida cap al sexe oposat. Tanmateix, aquesta visió entra en tensió quan es troba amb la neurodivergència, ja que moltes persones que vivim fora dels estàndards neurotípics també qüestionem les normes socials pel que fa al gènere, la sexualitat i la relació amb el cos.

El concepte de neurodivergència sorgeix com una resposta crítica a la visió mèdica tradicional, que considera les diferències neurològiques com a trastorns o dèficits. Aquesta mirada anticapacitista convida a entendre la diferència neurològica com una variació legítima de

1 Terme concebut per Kassiane Asasumasu a principis de la dècada dels dos mil. Es refereix a qualsevol classe de funcionament neurològic que es consideri "divergent del típic". (Chapman, 2025). Avui dia fa referència a qualsevol condició que fa que no poguem performar neurotípicament. Així, dins el paraigües de la neurodivergència trobaríem: autisme, atenció divergent (TDAH), altes capacitats (AACC/ACI), trastorn per estrès postraumàtic (TEPT), dislèxia, discalcúlia, sinestèsia, trastorn de desenvolupament intel·lectual, trastorns mentals…

2 Terme manllevat de l'anglès per a designar les persones que s'oposen al sistema d'identitat sexual i de gènere de forma àmplia. Inicialment designava les identitats que s'oposaven a la cisheteroseualitat. Avui acull tant les persones dins el paraigües trans com les persones amb orientacions sexuals diferents de l'heterosexualitat i les persones intersexuals. Seria, per tant, tot el que queda fora de la cisheteroaloendosexualitat. És una post-identitat, i podeu trobar escrita aquesta paraula adaptada a les diferents llengües d'arribada, com a *cuir* en català.

la condició humana. Quan aquesta mirada es troba amb les lluites *queer*, s'evidencia un encreuament d'opressions: els marcs neuronormatius i els heteronormatius sovint actuen plegats per excloure i patologitzar les formes de ser que no encaixen en l'ordre dominant. És en aquest context que emergeix el terme ***neuroqueer***[3], una proposta política i identitària que desafia les estructures de poder i aposta per imaginar noves formes de vida més inclusives i autèntiques.

«Els marcs neuronormatius i els heteronormatius sovint actuen plegats per excloure i patologitzar les formes de ser que no encaixen en l'ordre dominant»

3 Walker, N. (2021). *Neuroqueer heresies: notes on the neurodiversity paradigm, autistic empowerment, and postnormal possibilities*. Fort Worth, TX: Autonomous Press. Terme inicialment aparegut com a acció (*neuroqueering*), el va definir com el procés de desafiar les normes neuronormatives que ens han estat imposades, i viure les nostres vides de forma autèntica, fluïda i desobedient.

Bandera Autigènere

L'evidència que dona suport a aquesta relació entre neurodivergència i dissidència sexual i de gènere és cada cop més abundant. Diferents estudis mostren que dins la comunitat LGTBIQANB+ hi ha una presència notable de persones neurodivergents, en una proporció molt més elevada que en la població general[4]. Aquestes dades no són anecdòtiques ni casuals. Parlen d'una realitat estructural en què les persones neurodivergents, precisament pel nostre desencaix amb les normes socials establertes, podem explorar i expressar formes diverses d'identitat sexual i de gènere, sovint més lliures i menys condicionades per les expectatives socials.

4 Maggio, M. G., Calatozzo, P., Cerasa, A., Pioggia, G., Quartarone, A., & Calabrò, R. S. (2022). "Sex and sexuality in autism spectrum disorders: A scoping review on a neglected but fundamental issue". *Brain Sciences*, 12(11), 1427. [En línia] https://doi.org/10.3390/brainsci12111427

Aquesta idea ressona amb les propostes de Judith Butler, qui entén el gènere no com una essència biològica, sinó com una pràctica performativa que es construeix mitjançant la repetició d'actes **culturals**[5]. En aquest sentit, les persones neurodivergents, en no participar plenament d'aquests rituals normatius —ja sigui per dificultats en la socialització, per maneres pròpies de percebre el món o per formes alternatives d'expressar-se—, podem desarticular la performativitat de gènere tradicional. Això no només trenca amb l'imaginari cisheteronormatiu, sinó que també obre camins per a noves maneres d'entendre el que vol dir ser o identificar-se.

5 Butler, J. (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity. Routledge.*

«Autigènere: Terme inicialment aparegut com a acció (neuroqueering). N. Walker el va definir com el procés de desafiar les normes neuronormatives que ens han estat imposades, i viure les nostres vides de forma autèntica, fluïda i desobedient»

Aquest trencament amb les normes socials és especialment visible en persones autistes, una experiència coneguda com a **autigènere**[6]. L'autisme, sovint invisibilitzat i estigmatitzat, implica una altra manera de viure el món relacional i sensorial. Moltes persones autistes no només no responem als codis socials majoritaris, sinó que tampoc ens identifiquem amb les orientacions o identitats sexuals convencionals. Un estudi als Estats Units mostra que un 41,2% d'adults autistes ens considerem part d'una minoria sexual, mentre que en la població general aquest percentatge és només del 4%[7]. A més, un altre estudi revela que el 69,7% d'adultis autistes no ens identifiquem com a heterosexuals[8]. Aquesta desconnexió amb les normes socials no es pot entendre només com una característica individual, sinó com una reacció a un món que exclou i margina allò que s'escapa de la norma.

6 Rivera, L. (2021, 6 de gener). "What is Autigender? The Relationship Between Autism, Gender & an Autistic Perspective". *Neurodivergent Rebel.* [En línia] https://neurodivergentrebel.com/2021/01/06/what-is-autigender-the-relationship-between-autism-gender-an-autistic-perspective

7 McQuaid, G. A., et al. (2023). "Sexual minority identities in autistic adults: Diversity and associations with mental health symptoms and subjective quality of life." *Autism Adulthood*, 5(2), 139-153. [En línia] https://doi.org/10.1089/aut.2022.0094

8 Little, B. J. (2025, 6 de juny). *Neuroqueer identity: Understanding ADHD and the LGBTQ+ community.* MambaOnline. [En línia] https://www.mambaonline.com/2025/06/06/neuroqueer-identity-understanding-adhd-and-the-lgbtq-community

El diagnòstic d'autisme en adults està encara molt infrarepresentat: es calcula que fins al 90% de lis adultis autistes no han estat diagnosticadis. Aquest fet també té conseqüències en la forma en què lis autistes podem comprendre la nostra identitat i trobar comunitats de suport. El mateix passa amb el TDAH, que també té una alta correlació amb les identitats LGTBIQANB+, i en aquest cas rep el nom de ***TDAHgènere***[9]. Un estudi indica que un 61% de les persones atencionalment divergents (TDAH) no s'identifiquen com a cisheterosexuals[8], i la coocurrència entre TDAH i autisme podria arribar fins al 80%[10] (les xifres ballen entre un 4,65% i un 78%,), fet que demostra la necessitat de considerar les nostres experiències des d'una mirada interseccional i integradora.

«El TDAH també té una alta correlació amb les identitats LGTBIQANB+, i en aquest cas rep el nom de TDAHgènere»

Una de les estratègies més habituals entre persones neurodivergents per intentar encaixar en la societat és el *masking* o emmascarament. Aquesta pràctica implica suprimir o dissimular trets propis per adaptar-se a les expectatives socials, sovint de forma inconscient. Però l'emmascarament no és només neurològic; també pot ser sexual o de gènere. Moltes persones neuroqueer vivim una doble pressió per ocultar tant la nostra neurodivergència com la nostra dissidència de gènere i/o sexual, generant una tensió constant que afecta profundament el benestar emocional i psicològic[11].

9 Oog22. (2020, 8 de juliol). *ADHDgender*. Gender Wiki. [En línia] https://doi.org/10.1234/genderwiki.adhdgender

10 Rico-Moreno, J., & Tárraga-Mínguez, R. (2016). "Comorbilidad de TEA y TDAH: revisión sistemática de los avances en investigación." *Anales de Psicología, 32*(3). [En línia] https://scielo.isciii.es/scielo.php?pid=S0212-97282016000300022&script=sci_arttext

11 McQuaid, G. A., Cassidy, S., Pelton, M., Warebeck, A., & Botha, M. (2023). "Sexual minority identities in autistic adults: Diversity and associations with mental health symptoms and subjective quality of life." *Autism in Adulthood*, *5*(2), 139-153. [En línia] https://doi.org/10.1089/aut.2022.0007

NEUROQUEERS

Logo de la Comunitat Neuroqueers de Catalunya

Commemoració de la mort de Grunya Sukhareva i presentació del Logo de Neuroqueers al Casal Popular 3 Voltes Rebel. 26/04/2025. Foto cortesia d'Estela i Neuroqueers.

La terminologia també juga un paper clau en aquest debat. Conceptes com Asperger, originats en contextos històrics vinculats al nazisme, han estat progressivament qüestionats[12]. De la mateixa manera, cada dia es fa servir més sovint el concepte d'atenció divergent en substitució d'una terminologia com TDAH[13] o CEA (Condició de l'Espectre Autista) en comptes de TEA (Trastorn de l'Espectre Autista) precisament per destacar la neurodivergència més que el concepte de trastorn. Més enllà de les etiquetes diagnòstiques, la manera com ens anomenem a nosaltres mateixis pot contribuir a desmuntar discursos opressius i generar espais d'afirmació. Això és especialment important per a lis neuroqueers, que sovint ens trobem en la frontera dels sistemes de classificació mèdica, educativa i legal.

En definitiva, la identitat neuroqueer no és només una etiqueta, sinó una forma d'habitar el món que desafia els límits imposats per la societat. És una proposta que articula resistència, relectura i reapropiació de la pròpia experiència. En un món marcat per la normativitat —tant neurològica com sexual i de gènere—, les persones neuroqueer obrim espais per imaginar altres maneres de viure, estimar i ser. Aquesta doble dissidència, lluny de ser un problema, és una oportunitat per transformar les estructures socials que ens constrenyen i construir col·lectivament realitats més justes i habitables.

12 Chapman, R. (2025). *El imperio de la normalidad. Neurodiversidad y capitalismo* (N. Cuello, Trad.). Caja Negra

13 Adipa. (2024, 20 de mayo). *¿A qué le llamamos atención divergente? Conversación junto a Alejandra Cheyre.* [En línia] https://adipa.cl/noticias/a-que-le-llamamos-atencion-divergente-conversacion-junto-a-alejandra-cheyre/

Lito (elle/elli)

T'ho hauria d'explicar?

Kai Guerrero (elli/ell)

T'hauria d'explicar

que el cos es regira i s'esquerda quan no em vols veure

i busques en mi les resquícies d'algú

més digerible, més prim, més cis, més hetero, més fàcil, més lleuger,

menys vehement, menys confús, menys complex, menys susceptible.

T'hauria d'explicar

que quan he intentat ser uni altre el cel em pesava sobre les espatlles,

que quan em llevava amb un altre nom, un altre aspecte, una altra vida,

interpretava un miserable paper de qui es traeix cada dia.

T'hauria d'explicar

que és important i que no necessito que ho entenguis. Tu no t'has de demanar cada dia per què quan t'anomenes "ella"

una punxada al pit t'avisa de la deslleialtat comesa.

T'hauria d'explicar que és important i que no ho pots entendre. No t'has de demanar cada dia per què avui quan t'anomenes "ella"

sona una mica estrany, ja no saps si és això, o tens un mal dia, o fa presa intentar una altra cosa.

No t'has de demanar si potser ets un impostor i has enganyat a tothom, fins i tot a tu.

T'hauria d'explicar

que no et donaré cap discurs ben embolicadet i coherent. Vols poder donar-li un sentit a la meva identitat,

però en té tan poc com la teva.

T'ho hauria de saber explicar,

jo tampoc ho entenc sempre.

Algú m'hauria d'explicar,

quan m'aixeco, qui espero que em retorni la mirada. Però t'ho asseguro,

no és algú ni digerible, ni prim, ni cis, ni hetero, ni fàcil, ni lleuger.

No voldria ser diferent si pogués.

Serè difícil de desxifrar per tu,

complicat, feixuc, que et costa d'encaixar.

I potser t'hauria d'explicar. Però no soc un enigma,

no soc el teu trencaclosques.

Potser t'hauria d'explicar tot això,

però quina mandra!

QUEER-NEIXEMENT DEL MEDI

Micky Campos (elli)

De segur t'has trobat més d'una vegada amb la frase d'"això no és natural" referint-se a ser part del col·lectiu, i segur que has tingut ganes de tancar la boca a aquesta persona, però potser en aquell moment no se t'ha acudit cap exemple perquè... Bé, perquè no som enciclopèdies amb potes! Doncs, per si tornes a veure't en una situació similar, aquí et deixo una llista d'animals com a exemple de com n'és de *queer* la natura.

Si s'ha comès algun error en la nomenclatura, perquè no som biòloguis, s'accepten crítiques constructives. A més, veureu que de vegades s'anomena a un animal pel seu nom científic i no pel comú, això pot ser perquè no s'ha pogut trobar el nom comú en català o s'ha trobat, però no era clar si les fonts eren fiables o no.

¿Has sentit a parlar de les sargantanes lesbianes? Bé, en realitat es diuen sargantanes de cua de fuet, però, vaja, que si escrius al cercador *lagartijas* lesbianes les trobareu. Es tracta d'un tipus de rèptils on totes les indivídues són femelles. Podem trobar-ne diferents espècies dins la mateixa família: *Cnemidophorus sonorae, Aspidoscelis exsanguis i Aspidoscelis gularis*.

Per tal de poder-se reproduir, ho fan mitjançant la partenogènesi. Ve a ser que l'òvul es desenvolupa sense que sigui fecundat per un espermatozoide, només amb la informació genètica de la mare. Tanmateix, les filles no serien exactament la còpia idèntica de les mares, no serien com bessones ni clons, gairebé sí, però no del tot. Aquestes mínimes diferències són les que expliquen que aquesta espècie hagi sobreviscut tant de temps tot i recórrer a aquest mètode de reproducció, ja que una espècie on totes les individues són genèticament iguals és més vulnerable a desaparèixer en cas d'un desastre natural o una

epidèmia. D'altra banda, aquestes diferències eviten problemes d'endogàmia massa greus.

A més a més, aquests embarassos no es produeixen així perquè sí, hi ha un ritual similar a la "munta" que estimula la seva ovulació. Hi ha altres animals que poden reproduir-se mitjançant la partenogènesi, però solen ser casos més excepcionals com, per exemple, que la femella s'hagi quedat atrapada a una illa deserta. Sí, sona a novel·la això de l'illa deserta, però és el que els ha passat de vegades a dragones de Komodo i a certes aus no voladores.

Sargantana de cua de fuet. Foto: Alan Schemierer (CC0)

Respecte a la intersexualitat. No, aquí sí que no ens hem de posar a discutir si la intersexualitat existeix o no, i bla, bla, bla... Perquè si algú et nega això, és negar una realitat física que tenen als morros! Tanmateix, sí volia compartir alguns casos ben curiosos d'intersexualitat al món animal.

Per començar, el ginandromorfisme. Tranquil·litat, sembla una paraula molt complicada, però si la separes en parts més petites, li trobes tot el sentit. Es tracta de l'arrel grega *gine*, dona, seguida de l'arrel *andro*, home, i morfisme, bé, diguem que és forma. Així doncs, el ginandromorfisme descriu animals que tenen una part del cos genèticament mascle i l'altra genèticament femella. No només això, sinó que el seu comportament també presenta actituds pròpies dels mascles i de les femelles, d'ambdues.

Per simplificar-ho, el ginandromorfisme és un tipus de quimerisme, que és el contrari al que els passa a lis germanis bessonis. És a dir, potser recordeu de la classe de coneixement del medi o biologia que lis bessonis identiquis són aquellis en què un òvul se separa i acaben sent dues persones diferents i genèticament iguals. D'altra banda, el que passa amb el quimerisme és just el contrari, dos òvuls fecundats diferents s'uneixen i acaben formant un sol individu amb material genètic de dos (o més).

Tanmateix, no penseu que es tracta d'una cosa discreta que només es pot saber mirant el microscopi o disseccionant l'espècimen. I ara! Si busqueu "ginandromorfisme" o "ginandromorfisme bilateral" us trobareu exemples molt interessants d'animals meitat femella i meitat mascle: papallones amb una ala pròpia de les femelles i l'altra típica dels mascles, ocells amb la meitat del plomatge amb la coloració dels mascles i l'altra de les femelles, etc. Us recomano fer-hi un cop d'ull a les imatges perquè no tenen desperdici.

Argus bleu gynandromorphe (Polyommatus icarus) Foto: Burkhard Hinnersmann (CC3)

Per a lis frikis de l'anime que llegiu això, us recomano, a més, buscar el cardenal vermell "Cardinalis cardinalis" amb ginandromorfisme perquè, amb la meitat de les plomes vermelles i l'altra blanca, sembla en Shoto Todoroki fet ocell.

Un altre exemple d'intersexualitat en el món animal que podríem comentar és el de les lleones, ja que hi ha casos documentats com el de les lleones de Botswana. Ara bé, no sé si és perquè les noticies que documenten el cas són del 2016 o perquè qui les escriu no en té ni idea de teoria *queer*, però si busqueu el cas de les lleones intersexuals de Botswana (o SaF05) us trobareu que a la majoria de titulars parlen d'elles com a lleones "transsexuals". I sí, podríem entrar a debatre si es pot atribuir l'etiqueta "trans" a aquestes lleones o no, però (segons criteri personal) es nota que lis que han redactat la noticia ho han fet per falta de coneixement i que no distingeixen les dues realitats, la trans i la inter.

En fi, el cas és que aquestes lleones comptaven amb característiques físiques pròpies dels mascles de l'espècie com la crinera i el fet que fossin més grans que altres femelles. A més, no només era una qüestió física sinó que el seu comportament també tenia semblances amb els mascles perquè muntaven (o almenys ho intentaven) a les femelles. És possible que sigui aquest punt del comportament el que confon a la gent i fa pensar en aquests individus com a trans i que, si només es tractés de diferències físiques, sí que les classificarien com a intersexuals, ves a saber.

El de les lleones de Botswana va donar lloc a uns quants titulars, però també s'han donat casos d'intersexualitat en granges de lleons a causa de l'endogàmia. Les granges de lleons són just el que pots imaginar-te amb aquest nom, llocs on crien lleons per al reclam turístic, tant quan són cadells com quan són adults. En el cas dels adults, hi ha persones que paguen per poder-los caçar en recintes preparats i emportar-se'ls com a trofeu. A més, també s'ha incrementat la demanda de la comercialització de certes parts del seu cos com a substitutius de les dels tigres donat el descens de la seva població i els intents per protegir-los de la caça.

Pel que fa a qüestionar les realitats trans, hi ha quantitat d'animals que canvien de sexe en alguna etapa de la seva vida. De fet, hi ha espècies on aquesta "transició" es dona sempre, és a dir, forma part del seu cicle de vida, però hi ha d'altres on han de donar-se certes condiciones en l'entorn per a què es produeixin. Ara entrarem a detallar alguns exemples...

Semicossyphus pulcher sobre llits d'algues i hàbitat d'esculls. Foto: Kristin Riser (Domini públic)

Per començar, veurem aquests casos on el canvi es dona sota circumstàncies específiques. Molts peixos entren en aquesta categoria:

- Primerament, hi ha bancs formats per un mascle dominant i el seu "harem" de femelles i, si el mascle mor, la femella més gran passa a ser el nou mascle dominant (*Thalassoma bifasciatum o Semicossyphus pulcher*).

- D'altra banda, hi ha casos com el dels peixos pallasso on tots neixen com a mascles i hi ha només una parella dominant i reproductora en el grup. Si la femella del banc mor, el mascle que era dominant passa a ser la nova femella i el que era el mascle més gran dels no reproductors es converteix en el nou mascle dominant.

- Per acabar, també hi ha espècies que, segons es teoritza, ho fan per compensar un desequilibri en la població de la zona on viuen. En aquest cas, no només s'ha vist en peixos (*Cirrhitichthys falco*), sinó també en amfibis com alguns tipus de granotes. Recordeu les pel·lícules de *Jurassic park*? On fan que totes les dinosaures siguin femelles perquè no puguin criar fora del laboratori, però la jugada *les sale rana*? En aquesta saga s'explica com això es pot haver donat perquè havien combinat l'ADN de les dinosaures amb espècies d'amfibis actuals. On vull anar a parar? Doncs al fet que el canvi de sexe en certs animals es tan conegut i des de fa tant de temps que fins i tot ha arribat al cinema de Hollywood.

A continuació, anem amb aquells canvis de sexe que es produeixen sempre, que formen part del cicle vital sense necessitat que es donin certes condicions en el context com els casos presentats fa un moment. Pel que fa a aquests, l'animal més conegut o el típic del que es parla, vaja, són els cargols o els llimacs. Per exemple, el llimac lleopard (*Limax maximus*).

També em consta que hi ha casos d'animals com l'anguila "listón azul" ("Rhinomuraena quaesita") on neixen com a mascles i, quan s'emparellen, un dels dos passa a ser la femella. Tanmateix, això és una dada que recordo de programes de televisió i no he pogut trobar una pàgina on ho acabi d'aclarir, així que animo a qui vulgui/pugui a fer la seva pròpia recerca.

Els cargols neixen tots com a mascles, en aquest punt de la seva vida busquen un altre mascle, copulen i cadascú es "guarda", diguem-ho així, l'esperma de l'altre. Quan tots dos mascles passen a ser femelles, usen l'esperma que conserven de la còpula per fecundar-se.

Tots els casos esmentats anteriorment entren en la categoria anomenada "hermafroditisme seqüencial", és a dir, que es tracta de femelles o mascles, però no alhora. D'altra banda, l'altra tipus que existeix és l'"hermafroditisme simultani" on l'individu compta alhora amb capacitat reproductora com a femella i com a mascle. Com haureu observat, en termes de biologia, sembla que les etiquetes inter i trans poden tenir límits desdibuixats. Al cap i a la fi, el gènere és un constructe social (humà) i, per tant, atribuir certes paraules a animals no-humans pot ser qüestionable o, com a mínim, obert a debat. Vosaltres que en penseu de tot plegat?

Anguila "listón azul" (*Rhinomuraena quaesita*). Foto: Bernard Dupont (CC2)

I, quines explicacions dona la ciència? Perquè sí, la nostra existència no hauria de ser un debat, però si volen utilitzar "la ciència" com a arma, els guanyarem en qualsevol terreny.

Hi ha teories des de perspectives fisiològiques, neurològiques, evolutives, i moltes coses més. Tanmateix, posats a parlar-ne, jo us plantejo una de les teories que a mi més m'agrada, que és l'adopció. En estat natural, es pot donar que hi hagi cries que es queden orfes, en aquests casos s'ha documentat parelles homosexuals que adopten aquestes cries. Les parelles heterosexuals han de dedicar les seves energies a les seves pròpies cries o, vaja, que si les seves es moren, és més probable que tornin a tenir-ne de pròpies en lloc d'adoptar les orfes.

No és bonic? No seria bonica una història d'una parella de pingüins gais (com el Roy i el Silo del zoo de *Central Park*) on adoptin un pollet orfe?

Hi ha molts altres exemples d'animals que qüestionen la normalitat que se'ns planteja des del punt de vista humà com el cavallet de mar on és el mascle qui es queda embarassat i pareix, o els *Pseudobiceros hancockanus* (ho sento, no tenen nom comú) on tots els individus poden fer les funcions reproductives tant de femelles com de mascles i, per decidir qui fa què, fan "esgrima de penis", etc.

Bé, espero que aquesta breu classe de queer-neixement del medi us hagi agradat i despertat cert interés per saber-ne més sobre natura LGTBIQA+.

Parella de pingüins. Foto: Torsten Dederichs (CC0)

Referències

AS. (2018, 11 març). *Cinco animales que cambian de sexo durante su vida.* [En línia] https://as.com/epik/2018/03/11/portada/1520772131_063800.html

BBC Mundo. (2015, 25 setembre). *Animales mitad macho, mitad hembra.* [En línia] https://www.bbc.com/mundo/noticias/2015/09/150925_vert_earth_animales_mitad_macho_mitad_hembra_yv

Bioenciclopedia. (s.f.). *Animales hermafroditas: qué son, reproducción y ejemplos.* [En línia] https://www.bioenciclopedia.com/animales-hermafroditas-que-son-reproduccion-y-ejemplos-1070.html

Biologueando. (s.f.). *Homosexualitat en animals.* [En línia] https://www.biologueando.com/ca/homosexualitat-animals/

Gayles TV. (s.f.). *Lagartas lesbianas partenogénesis.* [En línia] https://gayles.tv/ca/lagartas-lesbianas-partenogenesis/

Infobae. (2024, 26 setembre). *7 animales que pueden cambiar de sexo.* [En línia] https://www.infobae.com/america/ciencia-america/2024/09/26/7-animales-que-pueden-cambiar-de-sexo/

iNaturalist Colombia. (s.f.). *Pseudobiceros hancockanus.* [En línia] https://colombia.inaturalist.org/taxa/325946-Pseudobiceros-hancockanus

La Sexta. (2016, 26 setembre). *Tienen melena, rugen y montan a otras hembras: la "transexualidad" de cinco leonas de Botsuana.* [En línia] https://www.lasexta.com/noticias/ciencia-tecnologia/tienen-melena-rugen-montan-otras-hembras-transexualidad-cinco-leonas-botsuana_2016092657e90acf0cf21f61913a3870.html

Muy Interesante. (s.f.). *Animales que cambian de sexo.* [En línia] https://muyinteresante.com/naturaleza/61223.html

National Geographic España. (s.f.). *El caso de las madres vírgenes o partenogénesis.* [En línia] https://www.nationalgeographic.com.es/mundo-animal/el-caso-de-las-madres-virgenes-o-partenogenesis_25610

National Geographic España. (s.f.). *España lidera el mercado de caza del león africano.* [En línia] https://www.nationalgeographic.com.es/mundo-animal/espana-lidera-mercado-caza-leon-africano_20542

National Geographic España. (s.f.). *Quimeras: qué son y la polémica creación de la biología sintética.* [En línia] https://www.nationalgeographic.com.es/ciencia/quimeras-que-son-polemica-creacion-biologia-sintetica_21157

Universidad Autónoma de Baja California Sur. (s.f.). [Tesis]. [En línia] https://biblio.uabcs.mx/tesis/TE%202614.pdf

World Wildlife Fund (WWF). (s.f.). *¿Existen los animales queer? Conoce al pez payaso que cambia de sexo y otras especies que muestran comportamientos excepcionales.* [En línia] https://www.worldwildlife.org/descubre-wwf/historias/existen-los-animales-queer-conoce-al-pez-payaso-que-cambia-de-sexo-y-otras-especies-que-muestran-comportamientos-excepcionales

TRANS-FORMATION

newt brulé (él)

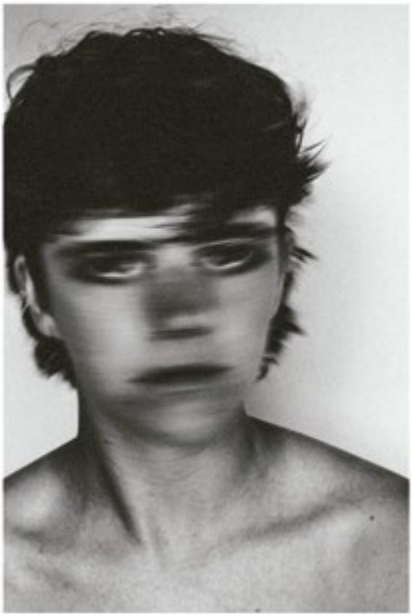

Salir del armario II
Daren Rodríguez (elle)

Lo trans y la aceleración de la historia: Una propuesta teórica breve

Dian Juny Gomez Ibarra (elle)

En su análisis de la cascada de acontecimientos del tiempo presente, narrado desde la pandemia global de COVID-19, Paul B. Preciado escribió en su libro *Dysphoria Mundi* (2022): "Dicen: El presente se ha vuelto extraño. El pasado está siendo contestado. El futuro es incierto" (Preciado, 37). Este presente saturado, de lo que se ha llegado a conocer como la inestabilidad constante, es el que respiramos a diario; y que muchos fechan su inicio en la crisis financiera del 2008. Está claro que sentimos estar constantemente viviendo en tiempos convulsos o como reza todo titular en cualquier medio del mundo anglosajón: *unprecedented times*.

Esta sensación de virulento presente en la que puntos de inflexión se concatenan sin que nos dé tiempo ni siquiera a procesar ni su magnitud ni su significado en la historia, es un fenómeno sobre el que el filósofo francés Christophe Bouton teorizó en su libro *L'accélération de l'histoire*, obra que hasta ahora no ha sido traducida a nuestro idioma. La aceleración de la historia, a *grosso modo*, es un término que describe el efecto del presentismo acelerado a causa de una socialización instantánea, que se ha exacerbado en los últimos años con la llegada de nuevas tecnologías que así lo hacen posible. Sin embargo, Bouton propone que la experiencia de lo histórico se presenta de formas múltiples, diferentes tipos de temporalidad chocan, se contestan dentro de este fenómeno sociocultural. Por supuesto, esta manera de concebir la historia desde el pensamiento postmoderno y postestructuralista encaja con una demanda cultural de nuestro colectivo, que siempre ha estado presente en relación con la historia, el tiempo, y sobre todo el presente.

El espíritu de lo trans representa culturalmente, una desconstrucción de principios que parecían inamovibles en la historia (una historia hasta hace relativamente poco, eurocentrista, clasista y colonialista); la consciencia de lo trans en el tiempo, rompe con el tiempo heterocéntrico, el orden normativo que se impone a los cuerpos desde su nacimiento. Es un tiempo que está atravesado por el binarismo, por un orden de sucesos que debe darse a determinada edad: infancia, pubertad, adultez, casarse, formar una familia heterosexual nuclear, procrear, explotar el propio cuerpo al capitalismo hasta sus últimas consecuencias y morir. Aquellos que hemos sido designados como fuera del tiempo por no seguir las biopolíticas cisheteronormativas tenemos la ventaja de cobrar consciencia de esta imposición, de que todo lo que se entendía como inamovible en el transcurso de los siglos no era más que un constructo que sólo la violencia puede sostener.

«El espíritu de lo trans representa culturalmente, una desconstrucción de principios que parecían inamovibles en la historia»

Lo trans no es una anomalía —pese que a muchos les interese denunciarlo como tal—, nunca lo fue, sino que es una revelación de algo que siempre estuvo allí y que la aceleración social e histórica simplemente ha traído a la superficie haciendo visible lo que antes se invisibilizaba. Lo que vengo a decir pues, es que tal vez valoraría lo trans más allá de un síntoma, o una solución, como defiende Preciado (o al menos una posibilidad de solución). Creo que es una solución, una explicación y al mismo tiempo una necesidad política y cultural que sólo podía venir al mundo en una época como esta. Lo que revelan las vidas trans en este momento histórico es que "la biología no es destino" y menos cuando se desoye a los biólogos actuales que tratan de hacer entender a aquellos que carecen de dicha educación que ni siquiera la biología humana esta trazada en blanco y negro. Fue el académico Jack Halberstam quien introdujo el concepto "tiempo trans" o las *queer temporalities* que no es más que el tiempo histórico y rutinario que habitan los cuerpos trans, en dessincronia para con el tiempo heteronormativo; esa impostura que dogmatiza, que haya una franja de edad para cada cosa y que determina que esta sea inamovible. Pese a que esto no siempre fue así, pese a que haya habido otra organización del tiempo previa al tiempo crononormativo capitalista.

Así pues, nuestra realidad, que simplemente ha empezado a emerger en un clima como el actual, genera en algunas personas cisgénero a las cuales se les ha enseñado una manera acartonada de ver el mundo una suerte de disonancia cognitiva. Esta sensación puede remediarse mediante una muy necesaria educación sobre la verdadera infinita variedad del ser humano. Más difícil es enmendar la convicción errónea de aquellas personas cisgénero que luchan contra lo que han decidido llamar "*rapid onset dysphoria*". Estas personas achacan a la aceleración tecnológica de la sociedad mediante las redes sociales un "contagio", en vez de una revelación a todos aquellos que tuvieran una des-identificación con el género y sexo que se les obligó a adoptar al nacer, cuando aún carecían de raciocinio para definirse como seres humanos. Si defendemos la libertad indeleble de nuestra especie, si apoyamos los acuerdos a los que llegamos tras la segunda guerra mundial, debemos respetar también el libre albedrío, la autonomía corporal de todo individuo.

En añadidura, esta aceleración social de la toma de consciencia de nuestra posición en el presente ha creado una violenta respuesta de ciertos elementos políticos que han regresado a nuestro tiempo desde un pasado no muy lejano. Lo que sucede con lo trans, como cuenta Judith Butler en su obra *Who is afraid of gender* (2024), es que estos agitadores retrógrados usan el llamado *gender phantasm*, una suerte de amalgama de falacia retórica de la bola de nieve (*snowball phallacy*) y de clásica verborrea retrógrada, para llamar a un retorno "al orden" que, por supuesto, pasa por poner en el poder a una oligarquía compuesta por unos pocos privilegiados, para detrimento del resto de la humanidad. El consenso entre aquellos que se aferran al pasado y aquellos que "eligen adherirse a los contornos borrosos de un tiempo en formación" (Remaud 2007:105) nunca había sido tan grande como el de la actualidad. Todo consenso parece haber desaparecido y se busca un culpable: "Ya no intentan traducir lo nuevo a lo antiguo, sino incrementar el carácter extraño o incluso teratológico del cambio" (Remaud,105).

«Esta aceleración social de la toma de consciencia de nuestra posición en el presente ha creado una violenta respuesta de ciertos elementos políticos que han regresado a nuestro tiempo desde un pasado no muy lejano»

En esta sobreabundancia de acontecimientos parece ser que lo trans nunca acaba de pasar y que toda esta sensación de que algo no encaja, de que absolutamente todo camina hacia un precipicio es señalada como la culpa de lo trans. Paul B. Preciado da testimonio de estos acontecimientos en su ensayo *Dysphoria Mundi*, pero también le debemos a la historiografía *queer*, a la historiografía afectiva y a la historia marxista y postcolonial el buscar un hilo discontinuo que narre que "[...] todas las aceleraciones de la historia tienen, cuando se producen, la consecuencia de electrizar en grados diversos el sistema nervioso de una sociedad y quebrantar el armazón de las identidades personales (Remaud 2007:98)" entre las cuales las privilegiadas suelen sentirse señaladas.

«Se culpa a lo trans de "haber perdido el contacto con la realidad biológica" cuando cada día se nos expone a cientos de miles de imágenes alucinatorias por las inteligencias artificiales que secan ríos, destruyen bosques y atrofian funciones cerebrales»

Foto: Gaspar Uhas (CC0)

Por otro lado, se culpa a lo trans de "haber perdido el contacto con la realidad biológica" cuando cada día se nos expone a cientos de miles de imágenes alucinatorias por las inteligencias artificiales que secan ríos, destruyen bosques y atrofian funciones cerebrales. Y sin embargo, lo trans es real. Puede que su autoconsciencia sea parte de la aceleración de la historia pero es tangible: Está hecho de los millones de personas en este planeta que lo son. Sí, incluso de aquellas personas que por sus circunstancias socioeconómicas o simplemente familiares o personales les hagan tener que reprimir una piedra angular de su ser, de su identidad como seres humanos.

En definitiva, parece que a lo trans no se le permite acabar de materializarse sin censura impuesta desde afuera, mientras que el siglo XXI no acaba de nacer. Pues se concentra en ser un refrito pesadillesco del siglo XX, dónde la única diferencia es que todo tiene la maldad de ser más rápido, más grande, una suerte de boca abierta llena de afilados dientes devoradora de toda esperanza de una caída del antiguo régimen. Un régimen que ahora se ha convertido en un tecnofeudalismo con ínfulas de conquistar un espacio que, en mayor parte, sigue libre de las maldades del tardocapitalismo neoliberal. Sin embargo, me atrevería a decir que lo trans al menos luce de una lucidez de la cual carecen las tendencias socioculturales presentes en el último lustro, ya sean las *tradwives*, el mal llamado feminismo radical o todos los subgrupos de la manosfera con sus respectivas nomenclaturas de pastilleos varios (*red pill*, *black pill*, etc). Lo trans es un viaje de comunicación de adentro hacia al mundo y del mundo hacia adentro que pocos seres humanos creen oportuno hacer y sospecho que muchos de ellos se beneficiarían de esta meditación. Lo trans permanece fuera del tiempo y dentro del tiempo simultáneamente, es hije de la aceleración de la historia, pero representa los beneficios que algunas inflexiones en el pensamiento humano nos han otorgado, es rompedor para con los propios intentos de las nostalgias dañinas de devolvernos del todo a un pasado que, recordemos, engendró el peor monstruo al que la humanidad jamás se ha enfrentado: El fascismo.

Bibliografía

Butler, Judith. *Who's is Afraid of Gender?* London: Penguin Books, 2024

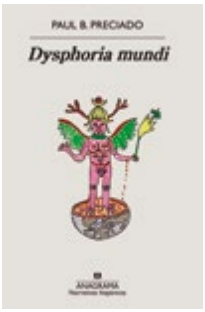

Preciado, Paul B. *Dysphoria Mundi*. Barcelona: Anagrama, 2022

Remaud, Olivier. "Pequeña filosofía de la aceleración de la historia." *Isegoría.* Revista de Filosofía Moral y Política, Volumen 37, Julio-diciembre, 2007:97-111. [En línea] https://doi.org/10.3989/isegoria.2007.i37

Para ella

Lito (elle/elli)

Ya casi llego

Andreu Campos (él)

Estoy obsesionado con dibujar cuerpos y calendarios.

Estoy obsesionado con regular mi ternura y mi voz.

Tengo miedo a quedarme solo.

Tengo miedo a que las hormonas me hagan enojar.

Estoy obsesionado con que mi nombre no sea mi nombre.

Estoy obsesionado con que mi pecho no se vea como mi pecho.

Tengo miedo a volver donde estaba.

Tengo miedo a no llegar a donde quiero estar.

Estoy obsesionado con que me llamen señor por la calle.

Estoy obsesionado con mi colonia Calvin Klein.

Me da miedo que mi abuela no me quiera por ser trans.

Me da miedo vivir un día más sin que lo sepa.

A veces me obsesiono con el miedo.

A veces me da miedo estar obsesionado.

Me he cortado el pelo, me he cambiado el nombre, me veo diferente, cuento los pelos de mi cara, sonrío cuando me dicen él, le miento a mis padres, quiero usar calzoncillos, mi novia me dice guapo, una vez fui madre y ahora quiero ser padre, no soy quien era y al mismo tiempo lo soy cada vez más, no quiero incomodar, lloro a menudo, soy el hombre de la casa, a veces me obsesiono, a veces tengo miedo.

Aprendí a usar la palabra trans hace poco, a usarla para quererme.

Aprendí a usar los ojos hace poco, a usarlos para verme.

Aprendí a ser valiente hace poco, a serlo para salvarme.

Aprendí a ser yo mismo hace poco, a ser yo mismo para siempre.

Estoy obsesionado con dibujar cuerpos y calendarios, porque creo que tengo algún tiempo contando cada día en el que me siento mejor con mi cuerpo, porque he aprendido que es mío, que la comodidad llega, que tengo el control, que es mi casa y que un día tendré bigote. Cuento los días, los cuento y los sufro, los abrazo, los disfruto. Dibujo cuerpos y calendarios todo el rato porque estoy de camino y ya casi llego.

Salir del armario III
Daren Rodríguez (elle)

Iaio, perdona'm

Sé que no hi ets, que no em sentiràs ni llegiràs aquesta carta. Sé que aquell nom era important per a tu, que era el nom d'una persona que estimaves molt. Sé que era un honor rebre'l. Però em pesa massa. Em pesa massa perquè mai he estat jo.

T'escric per dir-te que fins ara convivia amb tots dos noms, el que em vau donar i el que sento com a meu. I ja no puc viure més a mig camí. Necessito ser jo completament. No vull que la por m'obligui a refugiar-me en un nom que m'ha dolgut tota la vida. No vull que l'afecte que et tinc sigui una condemna pel fet d'haver de continuar vivint a mitges.

Gràcies pel nom que em vau donar. El seu significat i les històries familiars m'han ajudat molt a suportar la càrrega que sis lletres suposaven sobre les meves espatlles. A la meva manera, encara l'honoro. El seu significat encara hi és. Les històries de la persona de la família que el va dur viuen amb mi, també amb el nom nou que he triat.

Vull pensar que sent la persona tan comprensiva que eres, ho entendries. Tan sols hi he canviat una lletra. Una sola lletra m'ha donat la llibertat, m'ha ajudat a ser jo. Vull pensar que tu i ella, si poguéssiu somriure, ara mateix ho faríeu, perquè estic esdevenint la persona que sempre he estat, malgrat aquell nom, gràcies a aquell nom.

El deixo enrere i us en vull donar les gràcies. No ho sabeu, però aquell nom em va ajudar a sobreviure mitja vida. Si avui i demà puc ser jo és perquè, d'alguna manera, sense ni saber-ho, em vau protegir. *Andròs* (la paraula grega d'on ve el meu nom) vol dir home, iaio. Mai vaig ser la nena ni la dona que crèieu que era.

Allà on sigueu tu i la teva àvia, aquella que et va fer de mare, somrieu per mi. Perquè ara començo la vida veritable, la segona vida que sempre he necessitat, la vida sent jo.

Una abraçada,

Andrew

17 de juliol del 2025

La mort del cistema

Una teoria actualitzada sobre l'inconscient ens ensenya com la gent cis podria discriminar menys si sabés gestionar millor la idea de la seva mort

Mel Stiller (elli)

L'extrema dreta ha crescut ràpidament als últims anys. Això afecta sobretot les persones LGTBIQA+ i gent migrada. La pèrdua de drets en altres països com els EUA també preocupa aquí: es podrien limitar canvis de nom i de sexe al DNI, tractaments d'afirmació de gènere, o una educació sexual i afectiva amb perspectiva de gènere? Més enllà d'aquestes preocupacions, ja es normalitzen els discursos de l'extrema dreta i augmenten els crims d'odi[(1)]*.

Manifestació pels drets de les persones trans. Foto: Ted Eytan (CC4)

No us heu preguntat mai d'on ve aquesta pressió de dretes, a nivell psicològic? Què més podem fer, més enllà de participar en les manifestacions i intervencions que ja coneixem? Per què les intervencions no arriben prou a la gent que discrimina? Tot i que s'han de canviar els sistemes, no les persones, nosaltres també formem part d'aquests sistemes i hi podem intervenir des de baix. Per tant, aquesta proposta no vol psicologitzar el problema, sinó explicar mecanismes per millorar les intervencions. Per què hi ha tanta resistència al canvi social i com podem arribar-hi, tanmateix? Pot una actitud més positiva cap a la pròpia mort portar les persones a discriminar menys per gènere, sexualitat o (presumptes) orígens?

* Per qüestions d'espai, trobareu l'accés de les referències al final de l'article.

Quan pensem en la mort, potser pensem en la mort d'éssers estimats o en la nostra pròpia mortalitat de ben lluny. Si ara afegim el tema *queer*, potser pensem en discriminacions extremes o en els problemes de les persones LGTBIQA+ a la seva última etapa de vida. Fora de tot això, aquest article tracta de com una actitud més positiva davant la pròpia mortalitat pot obrir o tancar camins per desaprendre prejudicis amb més facilitat. Això sembla possible arran d'una teoria actualitzada sobre l'inconscient[1] i primera evidència a favor seu. Ara, què diu, com funciona i què en podem fer?

1 Inconscient: Aquesta paraula ja no es fa servir a la psicologia quantitativa. Més aviat, es parla de pensaments, emocions i comportaments automàtics, i per tant poc controlables, siguin conscients o no. Tot i això, crec que la paraula "inconscient" és més fàcil d'entendre.

Calavera de la catrina. Gravat: José Guadalupe Posada (Domini Públic)

La mort com a motor de la nostra ment

Les polítiques de dretes es basen en la por, com bé ens indica l'amenaça que els semblen les persones LGTBIQA+ i les migrades. A nivell psicològic, la por serveix per evitar la mort, tot i que sigui una mena de reflex inconscient per coses que, en realitat, no ens matarien[(2)]. Amb això no pretenc justificar discriminacions, sinó explicar la relació entre la mort i la por. Som-hi.

Probablement, la majoria de nosaltres no voldria morir aviat. No obstant això, podem tenir actituds més positives o més negatives davant del fet que un dia ens morirem inevitablement. Una actitud positiva no es refereix a una intenció suïcida, sinó a obrir-se a sentir que som mortals, a què la mortalitat ens pot donar valor i sentit a la vida, tot i que (o precisament perquè) som fràgils. Per una altra banda, una actitud negativa es mostra amb un reconeixement purament racional del fet que ens morirem, allunyant les emocions.

Per entendre com una actitud més positiva davant la mort pot reduir prejudicis d'una forma més eficaç, primer cal entendre una teoria sobre com gestionem la por davant la mort: la teoria del maneig de terror[3]. Els éssers humans sabem que ens morirem amb molta més antelació que altres animals i això ens pot aclaparar, si no gestionem la por que resulta d'aquest coneixement. La teoria original diu que la mort és igual de negativa per a totser i que l'única manera de calmar la por és ràpidament negar la nostra mortalitat a nivell emocional, tot sabent que ens morirem i dient que no passa res. Aquest procés tan ràpid no passa de forma conscient.

Per negar la mort, compartim creences, incloent-hi estereotips i prejudicis. Si llavors ens morim, les nostres creences es queden dins les ments de lis altres mentre els nostres cossos se'n van. Així, ens sentim immortals i, per tant, seguris. I és per això que, segons la teoria, defensem prejudicis com si ens hi anés la vida. Ens donen la il·lusió d'una identitat fixa per (p. ex.) un gènere o un estat nacional, que fins i tot ens protegeix davant la mort. I pot ser per això que, paradoxalment, l'extrema dreta posa en perill a la gent LGTBIQA+ i migrada, presentant-la com a font d'inseguretat que cal combatre.

«Ens donen la il·lusió d'una identitat fixa per (p. ex.) un gènere o un estat nacional, que fins i tot ens protegeix davant la mort»

Primer suport científic

Ara, té gaire evidència, aquesta teoria? Al cap i a la fi, només n'és una de moltes que volen explicar el comportament humà. I si en tingués, com ens podria ajudar a reduir discriminacions? Per una banda, molts estudis entre 1986-2015 (sobretot dels EUA) van trobar que la gent mostrava més estereotips sexistes, racistes i capacitistes quan se'ls recordava que era mortal[4-10]. També es notava que votava més per líders conservadors com Trump, quan se'ls recordava la seva mortalitat[11]. No obstant això, la mort ja és present al nostre dia a dia, només cal mirar les notícies. Per tant, el recordatori és inevitable[12].

Per altra banda, als últims deu anys, hi va haver dubtes seriosos sobre la teoria, ja que els efectes originals gairebé no es replicaven o eren molt més petits[13-14]. Potser és per un oblit dins la teoria: i si la mortalitat no és igual de negativa per a totser? Si en lloc de negar-la, fins i tot es podria acceptar-la i veure-la com una cosa positiva[15-16]? Una ampliació de la teoria del maneig de terror[12] diu que llavors discriminaríem menys i, de pas, creixeríem a nivell personal. Per què? Perquè ens podríem sentir seguris amb nosaltres sense haver de comparar o defendre les nostres creences.

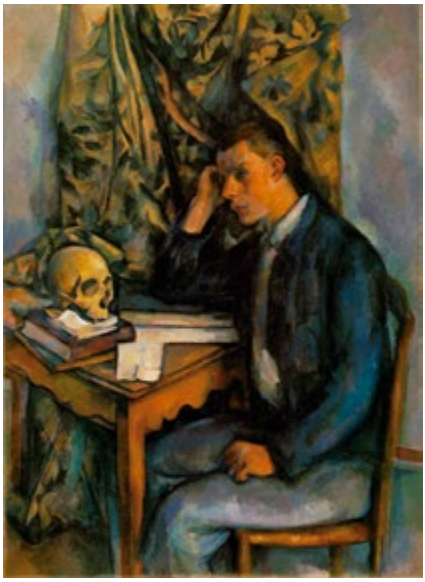

Home jove amb una calavera. Pintura: Paul Cezanne, 1896. Domini públic

Que afrontar-s'hi a la seva mort pot anar lligat amb un creixement personal al final de la vida està prou ben documentat ja des dels anys 1960[17]. Però què passa amb les actituds de la gent que no està a punt de morir? Com es relaciona la gent jove o de mitjana edat amb la seva mortalitat i què té a veure amb els seus estereotips de gènere o els prejudicis envers l'homosexualitat?

Aquesta pregunta es va fer en un estudi recent de la Universitat de Barcelona, fet en línia amb gent principalment cis dels EUA[18]. La gent va fer associacions ràpides de paraules: primer, mort/vida amb bo/dolent; després, homo/hetero amb bo/dolent i home/dona amb trets estereotipats. També van omplir qüestionaris sobre actituds davant la mort, el gènere i la sexualitat. En una condició, la gent va rebre un recordatori a la seva mortalitat abans que contestés temes de sexualitat i gènere, en l'altre li van recordar una cosa menys perillosa. No es van trobar diferències notables entre els grups, ni entre la gent que acceptava o negava més la seva mortalitat. En canvi, una actitud inconscient més positiva davant la pròpia mortalitat predeia menys estereotips i prejudicis sobre el gènere i l'orientació sexual.

I aquests resultats es repeteixen? Sí, en uns estudis de seguiment per IGDORE, la gent que tenia una actitud més positiva davant la mort mostrava menys prejudicis inconscients contra l'homosexualitat en associacions ràpides de paraules, tot i que aquesta relació no es mostrava "de cara"en els qüestionaris. A més, uns altres estudis indiquen una relació entre una actitud més positiva davant la mort abans, i menys racisme i capacitisme després[19-21].

Mort com a rei sostenint una dalla. Gravat

Reptes pel futur

Per falta de finançament, aquests estudis són pocs, fets en línia i amb poca gent. Els seus efectes són modestos. Això potser perquè els estudis encara no han treballat directament l'actitud davant la mort, ni l'han combinada en una intervenció en prejudicis. En tot cas, hi deu haver més factors que influeixen aquesta relació. Caldria repetir i ampliar aquests estudis molts cops amb molta més gent per poder afirmar amb seguretat que les actituds davant la mort i els prejudicis de gènere o per orientació sexual estan relacionats. A més, no sabem si una actitud més positiva davant la mort és causa de menys discriminació, i si, fins i tot, podria ser a l'inrevés: que les persones amb menys prejudicis toleren millor l'ambigüitat de les seves emocions davant la mort.

La teoria que proposo només és una entre moltes. Potser, una altra ens farà més servei en un futur. I fins ara només hi ha dades dels EUA, perquè és d'on venen la teoria original i els tests, i per tant on tenen validesa segura, mentre en altres països, no ho sabem del tot.

Ara, si la teoria fos certa, què ens diria sobre les preguntes inicials? Ens diria que l'extrema dreta és tan atractiva, perquè vivim en un món de canvis ràpids, on els missatges de por fan saltar mecanismes inconscients. El ressentiment polític es pot basar en una por existencial, sobretot quan aquesta por no es reconeix[22]. Si la gent conegués i afrontés aquests mecanismes, potser reaccionaria amb menys odi. En canvi, qui rebutja sensibilitzar-se, potser ho fa per por que es qüestionin les seves creences més existencials i, sobretot, per no saber gestionar aquest repte. Això explicaria part de la resistència al canvi social.

«El ressentiment polític es pot basar en una por existencial, sobretot quan aquesta por no es reconeix. Si la gent conegués i afrontés aquests mecanismes, potser reaccionaria amb menys odi»

Tot i les limitacions dels estudis, els seus resultats apunten que les intervencions en una sèrie de discriminacions serien més eficaces, si abans s'ensenyés gestionar millor la pròpia mortalitat a nivell emocional –sobretot a la gent jove i de mitjana edat. Si es combinessin aquests dos enfocaments, no tan sols ajudarien al creixement personal; també podrien obrir emocionalment per desaprendre els prejudicis ja apresos en societat[23]–.

Ara, què fem amb els resultats? Esperem més recerca al laboratori, dels EUA, o fem les intervencions necessàries aquí, acompanyadis professionalment i amb avaluació científica? A la pregunta si la gent (cis, hetero, blanca...) discriminaria menys si sabés gestionar millor la idea de la seva mort, jo respondria que val la pena de donar-li una oportunitat.

Referències

Per qüestions d'espai, trobeu les referències sota aquest enllaç:

osf.io/h6ubm

El meu cos, el meu jardí
Aritz N. Peña (ell/ella/elli)

La nostra memòria

Kai Guerrero (elli/ell)

La nostra memòria és plena de cicatrius i eufòries,
som miralls del coratge que portem a la pell.
Som ancestres de les infàncies trans per néixer,
som nascudis amb la valentia de la primavera
la llavor dels nostres noms al cor.

La nostra memòria és plena solituds fallides,
ens busquem com el sol busca els camps de blat.
Som els brillants estius centellejant a les onades,
la sorra com nosaltres flexible, resilient i calenta de desig de viure.

La nostra memòria és plena de dolor,
mut davant l'agressió més hegemònica.
Som el cant sagrat dels nostres morts,
la pregària pels que seguim en vida.
Som encara que no ens vulguin,
la sang calenta de cants de resistència
i bressols per descansar plegadis
a l'ombra dels nostres relats de supervivència.
La nostra memòria és avui.

La nostra memòria som nosaltres.
Soc jo també?
Amb el ventre retorçat i l'escut preparat
soc jo sense saber si he trobat o no pertinença.
La nostra memòria és també la incertesa
de seguir existint fora contra els marges,
orbitant, diferents, sols, explorant totes les galàxies.
Ser trans és ser la memòria d'un futur ple de joia.

Ser trans i la política actual

Idees originals de l'acte de pallassi i actori:
Cielo Marconcini (elle/el/lei)

Abans de res, vull donar les gràcies a **totes aquelles persones que m'han acollit amb els braços oberts**, tot just arribadi al país.

Foto: Tyrone Turner (IG: @tyronefoto)

El que està passant a Palestina és un horror que mai podré comprendre del tot, almenys no com ho viuen i ho senten les persones palestines. Com a persona amb múltiples formes de privilegi sistèmic dins la societat actual, però **allunyadi de l'impacte directe del genocidi**, reconec que a vegades pot ser difícil saber com puc contribuir de manera significativa al moviment anticolonial, que busca desmantellar la supremacia blanca i assolir una **alliberació col·lectiva** —també la del poble palestí.

«El que està passant a Palestina és un horror que mai podré comprendre del tot»

Presentació desenvolupada i enregistrada durant el taller El refugi de IL MONSTRO de Sara Brown, artista professional de pallassi i pole dance (IG: @sssarabrown).

Una de les coses que he après participant en el **boicot a Carrefour** amb el grup @boicot.carrefour.bcn.2 (t'animo a sumar-t'hi també! Aquest és l'IG :)), a més d'anar a les manifestacions i parlar amb amiguis i familiars sobre els poders imperialistes d'Israel i els Estats Units que financen aquest genocidi, és **boicotejar productes**: ser conscient d'on van a parar els meus diners i a qui estic finançant amb cada compra que faig.

Aquesta actuació de pallassi no només celebra **el meu costat trans**, que tant m'ha costat acceptar, sinó que també investiga com puc —i com podem juntis— **arribar a un nou nivell de consciència, i boicotejar col·lectivament marques** que, segons el moviment BDS (Boicot, Desinversió i Sancions), participen directament en la producció d'armes i en les operacions genocides de l'Estat d'Israel contra el poble palestí.

Una abraçada forta, i visca Palestina, el Congo, el Sudan i tota la nostra família trans/no-binària lliure!

youtu.be/C5QKEKqbs-c

QUAN EL MÓN SEMBLA
FORA DEL TEU ABAST

ES PARALITZANT

TOT i AIXI, AMB UN SOL PAS...
RAS
PAS

Benvingudis
Izzy (elle/él)

HIPERCUB: Música, exorcisme i (transformació)

Paule Hispano i Bosch (elli/ella)

Sempre m'ha semblat perillós assumir que existeix alguna cosa com la música trans o la música *queer*, com si allò trans o allò *queer* poguessin ser categories estables, com si poguéssim reconèixer-ho través de signes unívocs. Com moltes persones trans i no binàries, en molts moments m'he sentit "insuficientment trans", i he tractat de descobrir el meu gènere com si fos una veritat amagada dins meu, una essència que jo mateixi hagués de revelar.

Aquest punt de partida, aparentment dispers, en realitat connecta dues formes d'un mateix

problema: la dinàmica d'una lògica identitària de reconeixement heretada i que reprodueix, inconscientment, les formes de coneixement cisnormatives. El que voldria aquí és, justament, qüestionar aquesta lògica. Vull deixar clar que no tracto de qüestionar cap mena d'experiència somatopolítica ni cap procés singular de subjectivació, sinó de preguntar-nos per què les coses han de ser necessàriament d'una manera perquè les puguem llegir com a tal.

Tant la idea d'una "autenticitat trans" com la idea que existeix, de fet, la música trans, són manifestacions d'una mateixa dinàmica cisheteropatriarcal que ens obliga a conèixer-nos a través d'uns codis i d'uns significats concrets. Com si, per poder existir, haguéssim de ser identificables, classificables i llegibles. Sota aquesta lògica, ser reconeguda es converteix en una forma subtil de submissió: hem de representar-nos d'una manera concreta. És a partir d'aquesta lectura que serem exclosos o assimilats. Així funcionen les tecnologies discursives i que, al llarg del temps, hem anat interioritzant. Però jo no vull ser assimilada ni exclosa.

De la mateixa manera, aquestes formes de llegibilitat s'estenen a l'experiència estètica i musical. Quan escoltem una cançó i creiem reconèixer el gènere de qui canta, o quan associem determinades actituds a identitats de gènere o orientacions sexuals, estem reproduint les mateixes lògiques que provem de destruir. El que proposo, doncs, és un exercici de desconfiança. En el meu cos —i en la meva música— ser i esdevenir no són contraris, sinó forces no sempre diferenciades.

És en aquest sentit que, el meu primer EP, Hipercub, no respon a cap idea prefigurada del que se suposa que hauria de ser la música trans o *queer*, ni tampoc tracta

de reproduir lògiques o gestos cisnormatius. Per mi, allò trans no és una essència, sinó una multiplicitat de modus operandi que es desempallega del que se suposa que hauríem de ser: un conjunt d'intensitats que travessen el cos, formes concretes de circulació d'energia política i afectiva. Cada vegada que prenc consciència de la precarietat de la meva identitat, sento la incomoditat feliç de ser qui soc, algú que no vol que l'esculpeixin a imatge d'algú altre. Duc al cos la memòria col·lectiva i vibra dins la meva experiència individual.

És en aquest sentit que Hipercub és una metàfora de la meva pròpia experiència trans: un espai sonor on la identitat no es fixa, sinó que es desplega en múltiples dimensions. Com un hipercub que no pot ser percebut completament des de cap perspectiva única, la meva música proposa habitar el moviment mateix, la incertesa, la impossibilitat de replegar-se sobre uni mateixi perquè, de fet, el que és uni mateixi és alguna cosa que no para de canviar. El meu propòsit és pensar amb l'anus i no amb el cervell. Soc trans perquè m'escapo de mi mateixi quan tracto de definir-me, soc trans perquè soc potència. La meva disfòria és també la meva millor potència. Per això la meva música no és —ni vol ser— "música trans". Està travessada per allò trans, però no s'hi redueix. Hipercub és l'exorcisme de l'obsessió pels límits, i també l'exorcisme d'emocions estancades que puden.

Ja no em sento "insuficientment trans". Avui puc afirmar, sense culpa ni reserva, que soc una persona trans. En el meu cas, deixaria de ser-ho si pogués definir què soc exactament. Però no puc, i celebro no poder fer-ho.

Allò trans no em fixa: em desclassifica, em desorganitza, em desidentifica. Em sosté en la difícil bellesa de la contradicció. Em lliga a les altres perquè també són canvi, potència, possible revolució.

M'inaugura infinitament saber que us tinc a prop, sigueu qui sigueu les que, aquí i ara, us sentiu interpelades.

open.spotify.com/artist/79qGj0n6B3skao1b5Ojt2V
instagram.com/paulemusica
tiktok.com/@socpaule

Salir del armario IV
Daren Rodríguez (elle)

Si vols aprendre llenguatge no-binari en català, et recomano la proposta de la *Guia gramatical de llenguatge no-binari* (DD.AA., Raig Verd) 2023.

Si quieres aprender lenguaje no binario en castellano, te recomiendo la propuesta del libro *Amigue date cuenta* (Gabriel Artemius, Les Editorial) 2024.

Il·lustració: Enri Lis Domínguez (elli/ella)

Glosari*

*Aquest fanzín fa ús del lleguatge neutre o no-binari de forma genèrica, tret que l'autori hagi decidit triar alguna altra de les formacions de gènere possible (femenina o masculina).

Binari/binària: persona que només s'identifica amb el gènere masculí o femení.

Binarisme de gènere: norma social del cisheteropatriarcat que pressuposa que només hi ha dos sexes (negant la realitat intersex) que corresponen a dos gèneres (negant les realitats trans*).

Cis (cissexual o cisgènere): persona que s'identifica amb el gènere assignat en néixer.

Cispassing: habilitat per passar desapercebudi o ser acceptadi com a persona pertanyent a la comunitat de persones cis. Fa referència a la possibilitat de passar pel gènere contrari a l'assignat en néixer, per l'aparença, comportament o presentació externa.

Dissident: persona inconforme amb la normativitat social relativa a la sexualitat i/o gènere o el neurotipus, i el comportament i expressió de la qual reflecteix aquesta no-conformitat.

Heterosexual o hetero: persona que sent atracció per persones del sexe oposat (dins el binarisme de gènere home-dona).

Intersexual o intersex: persona que ha nascut amb cromosomes, genitals o gònades que no encaixen amb la presentació normativa de presentació masculina o femenina. Aquesta persona pot ser cis o trans*, i ser heterosexual o no.

Llenguatge no-binari directe: proposta lingüística que va més enllà de poder dirigir-se a les persones no-binàries, sinó per evitar el binarisme gramatical masculí-femení o el masculí genèric com a neutre. La proposta vol ser inclusiva amb la diversitat de gènere fent servir el neomorfema "i" en català i "e" en castellà. Per exemple: Totis estem cansadis de pujar escales.

Llenguatge no-binari indirecte: proposta lingüística per evitar marcar el gènere masculí o femení, fent servir fórmules neutres o canviant les paraules. Per exemple: Estic molt contenta perquè t'he pogut veure. Sento molta felicitat perquè t'he pogut veure.

LGTBIQA+/*queer*/*cuir*: sovint es fan servir com a sinònims en aquest Fanzín, amb el benentès que ni totes les persones LGTBIQA+ s'identifiquen com a queers ni totes les persones *queer* s'identifiquen com a LGTBIQA+.

Neurodivergent: persona que surt de la normativitat neurològica esperada: autisme, atenció divergent (TDAH), sinèstesia, altes capacitats, dislèxia, discàlculia, trastorn per estrès postraumàtic, etc.

Neuroqueer: persona amb doble dissidència, és a dir, sexual i/o de gènere, i de neurotipus (neurodivergent).

No-binàriï: terme paraigües per a designar la persona que no s'identifica dins de la construcció social del binarisme de gènere. Pot definir-se dins un espectre entre la masculinitat i la feminitat, fluir, no identificar-se amb cap gènere o no tenir gènere, entre altres variacions. Aquesta persona pot identificar-se com a trans*, o no.

Trans*: persona que no s'identifica amb el gènere que se li va assignar en néixer.

Transfemenina o transfem: terme paraigües per designar la persona que s'identifica parcialment o totalment amb la feminitat.

Transmasculí o transmasc: terme paraigües per designar la persona que s'identifica parcialment o totalment amb la masculinitat.

«El trànsit no acaba mai.
Transitem per la vida fins a la mort.
Transitem o no en el gènere,
tothom transita»

Mar C. Llop

Amb la col·laboració de:

Centre LGTBI Barcelona

Barcelona